

20. søndag efter Trinitatis

Tid og sted: 18. oktober 2015, i Højen og Jerlev

Salmevalg

291: Du, som går ud fra den levende Gud

416: O Herre Krist! dig til os vend

175: Jesus, livets rige kilde

377: I, Herrens udvalgte, som hellighed øve

752: Morgenstund har guld i mund

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Matthæus

Jesus tog til orde og talte igen til dem i lignelser:
”Himmeriget ligner en konge, der holdt sin søns bryllup.
Han sendte sine tjenere ud for kalde de indbudte til brylluppet, men de ville ikke komme. Så sendte han nogle andre tjenere ud, der skulle sige til de indbudte: Nu er der dækket op til fest; mine okser og fedekalve er slagtet, og alt er rede. Kom til brylluppet! Men det tog de sig ikke af og gik, én til sin mark, en anden til sin forretning, og andre igen greb hans tjenere og mishandlede dem og slog dem

ihjel. Men kongen blev vred og sendte sine hære ud og dræbte disse mordere og brændte deres by. Så sagde han til sine tjenere: Bryllupsfesten er forberedt, men de indbudte var ikke værdige. Gå derfor helt ud, hvor vejene ender, og indbyd, hvem som helst I finder, til brylluppet. Og disse tjenere gik ud på vejene og samlede alle, som de fandt, både onde og gode, og bryllupssalen blev fuld af gæster. Men da kongen kom ind for at hilse på sine gæster, fik han dér øje på en, der ikke havde bryllupsklæder på. Han spurgte ham: Min ven, hvordan er du kommet ind uden bryllupsklæder? Men han tav. Da sagde kongen til sine tjenere: Bind hænder og fødder på ham og kast ham ud i mørket udenfor. Dé skal der være gråd og tænderskæren. Thi mange er kaldet, men få er udvalgt.

Prædiken

Der er en fantastisk scene i filmen ”Good Will Hunting”, hvor det utilpassede unge geni, Will Hunting, taler med sin psykolog om kærlighed i et parforhold. Psykologen, der

mistede sin kone for flere år siden, indleder samtalen med følgende sætning: ”Min kone pruttede altid, når hun sov”. De to griner lidt sammen, og Will spørger så, om det aldrig generede ham, og psykologen svarer: ”Jo, det generede mig af og til, men alligevel er det alle de mærkelige ting, min kone gjorde, som at prutte, mens hun sov, som jeg savner allermest. Det var alle de ting, der gjorde hende til noget særligt. Vi kan ikke undgå, alt det, der generer os ved et andet menneske. Det er kun kærlighed, når vi tager imod vores kæreste med alt det, der gør hende til noget særligt”.

Hold fast i den tanke gennem hele dagens prædiken. Dagens prædiken handler om Guds kærlighed som den fundamentale magt, der afgør hvert enkelt menneskes frelse. Og den kærlighed er meget mere altomfattende, end når Will Huntings psykolog fortæller om sin kone, der pruttede, når hun sov. Men før vi når så langt, vil jeg begynde et andet sted. For teksterne til denne søndag, 20. søndag efter Trinitatis, giver anledning til at udlægge et af teologihistoriens allerstørste temaer. Nemlig spørgsmålet

om ”frelse og fortabelse”. Temaet i lignelsen om kongesønnens bryllup, som jeg netop læste op, er at Gud kalder os til sin kærlighed og ifører os frelsens klæder. Kaldet går først ud til et bestemt folk, Israels hus, jøderne, og når jøderne siger nej, så går kaldet helt ud, hvor vejene ender, det vil sige ud i hele verden, og her bliver både onde og gode kaldet. Teksten fra Det Gamle Testamente om Gud som pottemageren, der giver en ny form til det kar, der mislykkes, bliver en ond forvarsel for Israel. For nu ser det ud som om, at Guds udvalgte folk får en ny form, idet Gud i stedet kalder alle på jorden, der tror på Jesus Kristus.

Spørgsmålet om frelse og fortabelse er et stridspunkt i teologien, og det bliver stadig heftigt debatteret: Bliver kun nogle få frelst, og går resten fortabt? Eller frelses alle? Jeg tror helt personligt, at alle bliver frelst. Og det er ikke fordi, jeg er en blød humanist, der synes, at det er rarest. Jeg tror det, fordi kristendommens forsoningsbudskab er uendeligt radikalt, når Gud går i døden for at frelse menneskeheden; og jeg tror det fordi, at Jesus sagde: Du skal elske dine fjender. At tro, at alle bliver frelst, er ikke en

rar forestilling, for det betyder jo, at jeg skal dele himmeriget med dem, jeg allermindst kan udstå. Det er i langt højere grad et provokerende budskab, end det er en rar tanke.

Når vi læser evangelieteksten, har den i høj grad en frelseshistorisk tematik. Frelseshistorie er det begreb, vi sætter på de af Guds handlinger i Bibelen, som skal genopbygge et harmonisk forhold mellem Gud og mennesker efter syndefaldet. Den frelseshistoriske tematik i lignelsen, udspiller sig på følgende måde: Guds udvalgte folk, jøderne, er indbudt til kongesønnens bryllup, men da kongen sender tjenere ud til dem, vil de ikke komme. Kongen er langmodig og lader sig ikke fornærme af den første afvisning, så han sender igen andre tjenere ud til de indbudte, og tjenerne nøder dem til at komme ved at beskrive det herlige festmåltid: Nu er der dækket op til fest. Mine okser og fedekalve er slagtet. Alt er rede! Hvem kan sige nej til sådan en indbydelse? Jøderne siger nej: tjenerne bliver ignoreret, fordi de indbudte er mere optaget af deres jordiske gods og guld.

Nogle går endda så vidt som til at mishandle tjenerne og slå dem ihjel. Det er en voldsom reaktion, og det er da også for meget for kongen, der sender sine hære ud for at slå forbryderne ihjel og brænde deres by. Denne lille perikope med vold, mord og brand er sandsynligvis en skjult beskrivelse af forfølgelserne på de første kristne og ødelæggelsen af Jerusalem i år 70, som Matthæusevangeliets forfattere har tilføjet lignelsen. Jøderne afviser altså indbydelsen, og konsekvensen bliver Jerusalems fald. Derpå sender kongen sine tjenere ud, hvor vejene ender, for at indbyde alle, de møder, onde såvel som gode. Og bryllupssalen bliver fyldt. Fortællingen går altså fra, at ganske få, det jødiske folk, er kaldet til kongesønnens bryllup, til at alle på hele jorden bliver indbudt. Frelsen gælder ikke længere kun jøderne. Guds udvalgte folk identificeres ikke længere som efterkommere af Abraham, Isak og Jakob, men derimod som dem, der tror på kongesønnen: Jesus Kristus.

Pointen med lignelsen er, at bryllupssalen bliver fyldt, da kongens tjenere går til vejenes ende og indbyder alle, de

møder, både onde og gode. Det er derfor først og fremmest en lignelse om, at Himmeriget bliver fyldt; og at det ikke er jøderne, der var Guds udvalgte folk, der fylder Himmeriget op, men altså alle og enhver. Der er kommet både onde og gode med til festen, og det må jo betyde, at det ikke er afgørende for, om man bliver frelst eller ej. Det afgørende er, at man har bryllupsklæder på: Og det har alle de gæster, der er hentet ind. Bryllupsklæderne er et billede på frelsen, og er altså den klædning, Gud ifører de frelste som et tegn på, at intet kan skille dem fra Gud.

Men der er jo én gæst, der ikke har bryllupsklæder på, og som derfor kastes ud i mørket, hvor der er gråd og tænderskæren. Det tyder jo på, at den, der ikke har bryllupsklæder på, må fortabes. Og det er jo sikkert rigtigt, men der er bare det ved lignelsen, at der kun er én eneste af alle gæsterne, der ikke er iført bryllupsklæder. Der er en tydelig kontrast mellem de mange, der har bryllupsklæder på og så den enkelte, der ikke har bryllupsklæder på. Kontrasten kalder på en specifik udlægning af, hvem den ene gæst er. Som jeg ser det, er det den onde selv. For

bryllupsklædningen er i lignelsen noget, man bliver iført, og ikke noget man selv råder for. Derfor må den ene uden bryllupsklædning have sneget sig ind til festen. Gæsten hører slet ikke hjemme i festsalen. Den ene gæst er ikke en af dem ude fra, hvor vejene ender. Både onde og gode bliver iført bryllupsklædningen, så det er ikke i egenskab af at være ond, den ene gæst dukker op uden bryllupsklædning. Da kongen ser den ene uden bryllupsklædning på, spørger han: Min ven, hvordan er du kommet ind uden bryllupsklæder? Men gæsten tier. Det må betyde, at der ikke er noget at svare, og gæsten er dermed afsløret som en svindler, der har snydt sig ind til festen, uden at være inviteret.

Jeg mener, som sagt, at det er den onde selv, Djævelen. Og derfor er lignelsen i mine øjne en fantastisk glædelig fortælling, om at Himmeriget bliver fyldt, alle iføres frelsens klæder, og højdepunktet til sidst er, at det onde tilintetgøres.

Mange af dem, der prædiker alles frelse, vil gerne have regnskabet mellem det gode og det onde til at gå op.

Derfor siger de, at mennesket skal renses for det onde, før det kan frelses fuldt ud; alt det onde i os, skal udskilles, og vi skal stå rene og uden synd foran Gud. Jeg mener, at det er noget vås. Hvordan kan det hænge sammen med, at vi er antaget som Guds børn i dåben, og at vi er elsket af Gud, præcis som vi er? Vi prædiker søndag efter søndag, at selvom alle andre svigter os, så vil Gud aldrig nogensinde svigte. For Jesus var det heller ikke afgørende, om de mennesker, han helbredte eller tog sig af, var gode eller onde. Hvis det kun er det gode i mig, der bliver frelst, så er det jo ikke mig, der bliver frelst, så er det ikke mig, Gud elsker; for det onde i mig afgør i lige så høj grad som det gode i mig, hvem jeg er. Gud er ikke en elskende og kærlig Gud, hvis Gud kun vil kendes ved mine gode sider. Det er nemlig ikke kærlighed, kun at ville kendes ved de gode sider, det er selvkærlighed; Gud er i så fald mere optaget af sig selv, end de mennesker, han angiveligt skulle elske. Når alle bliver frelst, bliver alle frelst som hele mennesker, og det vil sige som mennesker, der både besidder ondskabsfuldhed og godhed. Sådan udfoldes det også i

lignelsen: Både onde og gode kommer med til festen, og de bliver alle iført bryllupsklæder. Jeg tror, at Gud kan sige ligesom Will Hunting's psykolog: jeg elsker dig for alt det, der gør dig til noget særligt, om det så er fordi, du prutter, mens du sover, eller fordi du bliver gal, når du skal rydde op, så elsker jeg dig. Jeg elsker dig også, selvom du af og til er ondskabsfuld og behandler andre mennesker som dyr. Sådan tror jeg, at Gud kan tale til hvert enkelt menneske. Og jeg tror ikke, at der er forskel på den Gud, som forkynder sin kærlighed for alle mennesker, gennem sin søn, Jesus Kristus, og den Gud, som ved sin store barmhjertighed frelser os fra synd og død.

Men jeg tror også, at Guds kærlighed forvandler os. Det er ganske vist en helt anden prædiken, og derfor vil jeg holde inde nu, men blot konkludere, at lignelsen om kongesønnens bryllup forkynder det glædelige budskab, at det menneske, hvis liv var forfejlet (og det gælder os alle), får sin eksistens tilbage, og at Guds magt vil sejre over ondskaben.